

România

Raportul Național

Londra, 2007

A. Informații de bază despre sistemul de învățământ superior

Detalii

Țara	România
Data	15.12.2007
Membri BFUG (doar un nume) Poziția	Dumitru MIRON Secretar de Stat
Adresa de e-mail	dumitru.miron@mec.edu.ro
Au contribuit la raport	Camelia Sturza, Oana Salomia, Consilieri pe Probleme Europene

Principalele realizări după întrunirea de la Bergen

1. Descrieți progresele importante legate de Procesul Bologna, inclusiv reformele legislative, după întrunirea de la Bergen.

Reforma structurii învățământului superior din România, care se desfășoară în prezent, vizează creșterea mobilității studenților, creșterea șanselor lor pe piața muncii, reducerea numărului de specializări universitare și creșterea participării la programele de masterat și doctorale.

Pachetul legislativ detaliat prezentat în paginile următoare aduce universitățile românești mai aproape de Spațiul European al Învățământului Superior.

România a făcut pași importanți către Spațiul European al Învățământului Superior, prin reorganizarea întregului spectru de programe universitare. S-a adoptat o nouă structură a învățământului superior prin **Legea 288/2004 privind organizarea studiilor universitare**, care oferă cadrul legislativ al introducerii celor trei cicluri: studii de licență, de master și doctorale, conform obiectivelor Procesului Bologna. Legea a intrat în vigoare în anul universitar 2005-2006 și prima generație de licențiați va fi în 2008/2009.

Prin **HG 1175/2006** s-a adoptat o nouă structură a primului ciclu (de licență) pe domenii de studiu, în concordanță cu principiile Procesului Bologna. Decizia cuprinde **15 domenii generale de studiu** și specializările corespunzătoare și se aplică tuturor instituțiilor de învățământ superior de stat și particulare. Reducerea numărului domeniilor de studiu permite o mai bună coordonare între oferta de programe de studii a instituțiilor de învățământ superior românești și cea specifică sistemelor de învățământ superior din viitorul SEIS.

O.M.Ed.C. 3235/2005 privind organizarea ciclului de studii universitare de licență garantează că reforma din curricula programelor primului ciclu în același domeniu de studii include definirea limpede a cunoștințelor și abilităților dobândite de absolvent, diferite de cele dobândite prin ciclurile masterale și doctorale.

HG 404/2006, privind organizarea masteratelor, și **HG 567/2005**, care definește obiectivul principal al programelor doctorale, constituie cadrul legislativ care definește **structurile ciclului doi și trei**.

După întrunirea de la Bergen, în învățământul superior românesc s-a acordat o atenție specială dezvoltării programelor post-doctorale. Aceste programe de cercetare avansată cu o durată de doi ani au fost introduse prin **O.M.Ed.C. 3861/2005** și vizează pregătirea unor cercetători valoroși, prin implicarea tinerilor doctori în științe. Aceste prevederi măresc atractivitatea cercetării din România și relevanța pentru cariera tinerilor doctori în științe, astfel încât aceia dintre ei care lucrează în străinătate să prefere să revină acasă. Activitățile specifice acestor programe sunt cercetarea fundamentală și avansată, mobilitatea, dezvoltarea infrastructurii programelor de cercetare și de management.

O.M.Ed.C. 3617/16.03.2005 **generalizează aplicarea Sistemului European de Credite Transferabile** (*European Credit Transfer and Accumulation System – ECTS*) în universitățile românești. ECTS a fost introdus în 1998, dar era folosit mai ales pentru schemele de mobilitate cu partenerii străini. Acest nou Ordin stipulează folosirea generală a ECTS, care stimulează studenții în mobilitatea lor în cadrul aceleiași instituții de învățământ superior și/au între programele oferite de diferite universități românești, în mod similar cu libertatea de mișcare promovată de ECTS dincolo de hotare. Universitățile își vor stabili propriile reguli în privința numărului de credite pe care trebuie să le acumuleze un student pentru a trece în următorul an de studiu.

O.M.Ed.C. 4868/2006 privind **introducerea Suplimentului la diplomă** pentru a certifica absolvirea unui ciclu de studii, stipulează că, începând din anul universitar 2005-2006, toate instituțiile de învățământ superior trebuie să elibereze, gratuit, **Suplimentul la diplomă**.

Una dintre principalele realizări ale învățământului superior din România, vizând ajungerea la statutul de parte activă și atractivă a viitorului Sistem de Învățământ Superior European, a fost adoptarea Legii 87/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind **asigurarea calității educației**. Această lege abordează asigurarea calității în mod trans-sectorial, vizând toate organizațiile furnizoare de educație care operează pe teritoriul României.

Legea privind **asigurarea calității educației** cuprinde:

- Metodologia asigurării calității educației;
- Asigurarea calității la nivelul instituțiilor;
- Evaluarea externă a calității educației;
- Organizarea instituțională legată de asigurarea calității.

Legea prevede și crearea Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, o instituție de stat independentă cu competențe de acreditare, evaluare academică și asigurare a calității.

Suntem conștienți că obiectivele Procesului Bologna înseamnă nu numai adoptarea schimbărilor legislative necesare, ci și creșterea autonomiei și responsabilității instituționale, asigurarea unei finanțări adecvate a învățământului superior și o cultură solidă a calității în toate instituțiile de învățământ superior.

Organizarea la nivel național

2. Descrieți modificările care au apărut după întrunirea de la Bergen în structura autorităților de stat care răspund de învățământul superior, principalele agenții/organisme din învățământul superior și rolul lor.

- *dacă instituțiile de învățământ superior se raportează la/sunt supervizate de diferite ministere*

Învățământul superior din România este oferit de instituții de stat și particulare. **Toate instituțiile de învățământ superior sunt coordonate de/se află în subordinea Ministerului Educației și Cercetării.** Sub autoritatea ministerului sunt plasate agenții care joacă un rol foarte important în domenii cum ar fi finanțarea și cercetarea științifică sau parteneriatul cu mediul social și economic.

- **Consiliul Național de Finanțare a Învățământului Superior**
- **Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior**
- **Agencia Națională pentru Calificările din Învățământul Superior și Parteneriat cu Mediul Economic și Social (ACPART)**

- *în ce mod le sunt alocate instituțiilor de învățământ superior fondurile*

Bugetul de stat asigură ca mai mare parte a resurselor financiare pentru învățământul superior și cercetare, respectiv 5% of PIB în 2007, care urmează să crească la 6% până în 2008.

Finanțarea de bază a universităților este asigurată conform **numărului de studenți echivalenți** și a altor **indici de calitate** stabiliți de Ministerul Educației și Cercetării; aceștia se bazează pe propunerile făcute de Consiliul Național de Finanțare a Învățământului Superior.

Procentul indicilor de calitate din formula de finanțare a crescut de la 5 la 20% în 2006, restul de 80% fiind reprezentate de numărul de studenți echivalenți. Se prevede ca în anul viitor procentul indicilor de calitate să crească la 40%.

În 2006, pe lângă bugetul anual, au fost alocate universităților 400 de milioane de euro pentru modernizarea infrastructurii (reconstruirea căminelor studențești, laboratoare, platforme tehnologice etc). Pentru crearea de laboratoare și platforme tehnologice sumele au fost alocate pe bază competitivă, pentru proiecte universitare.

Pe lângă resursele bugetare, universitățile pot mobiliza surse suplimentare de venituri, în limitele legislației. Fondurile provenite din bugetul de stat reprezintă 65-80% din bugetul total. Restul sunt fonduri provenite din taxe, contracte de cercetare, servicii și alte tipuri de activități.

Un fond special de cercetare este alocat învățământului superior din bugetul total al cercetării. Conform legii, fondurile pentru cercetarea universitară sunt alocate pe criterii competitive și depind de prioritățile naționale precum și de performanțele realizate sau prevăzute.

Universitățile particulare folosesc autofinanțarea. După ce au fost acreditate sunt

îndreptățite să primească fonduri de la bugetul de stat.

- *domeniile în care instituțiile de învățământ superior sunt autonome*

Autonomia universitară este garantată deplin de prevederile Constituției României, art. 32 (6), și de cele ale Legii Educației nr. 84/1995 (Secțiunea 7), reeditată, modificată și completată.

Ea se bazează pe dreptul comunității universitare la propria conducere/autonomie și la dreptul ei de a beneficia de libertate academică fără niciun amestec politic sau religios. De asemenea, se bazează pe dreptul ei de a-și asuma o serie de *competențe și obligații* în conformitate cu direcțiile strategice naționale stabilite pentru dezvoltarea învățământului superior, stipulate prin lege.

3. Descrieți modificările structurii instituționale după întrunirea de la Bergen.

În prezent, în România există:

- 56 de instituții de învățământ superior de stat acreditate (49 de instituții de învățământ superior de stat civile state și 7 universități militare);
- 29 de instituții de învățământ superior particular acreditate;
- 28 de instituții de învățământ superior particular acreditate autorizate să funcționeze provizoriu;
- 6 școli postuniversitare.

Tipuri de instituții de învățământ superior din România:

Acemiile sunt instituții de învățământ superior care își pregătesc absolvenții pentru un anumit domeniu (economie, muzică etc.).

Universitățile Politehnice pregătesc studenții pentru domeniile de studiu tehnice.

- *numărul/procentul de studenți admiși în sesiunea 2006-2007 în fiecare tip de instituție*

Învățământul superior particular este o alternativă la învățământul de stat. El este supus procesului de acreditare. Instituțiile particulare acreditate pot obține sprijinul statului.

Toate prevederile legislației se aplică în aceeași măsură instituțiilor de stat și celor particulare.

Parteneriatul

4. Descrieți structura care supervizează implementarea Procesului Bologna în țara dumneavoastră.

Există o **echipă națională de promotori ai Procesului Bologna**, structurată pe 3 domenii de competență: ECTS, asigurarea calității și sistemul cu trei cicluri. Membrii echipei au participat la seminarii și conferințe europene, la ateliere de lucru regionale (cu participarea reprezentanților tuturor instituțiilor de învățământ superior din România), au redactat materiale informative despre progresele Procesului Bologna (în special pe tema

asigurării calității, recunoașterii diplomelor, reformei din curricula), și au organizat vizite de studiu pentru a sprijini cu sfaturi universitățile mai puțin avansate în privința implementării obiectivelor Procesului Bologna.

Pentru a asigura consensul larg în privința structurii sistemului de învățământ superior, Ministerul Educației și Cercetării a implicat în proiectarea și implementarea cadrului legislativ diferite *think-tank*-uri, Consiliul Național al Rectorilor, Consiliul Național al Reformei Învățământului, reprezentanți ai organismelor studentești și ai sindicatelor care activează în sectoarele învățământului.

Principalul forum pentru discutarea modificărilor structurii învățământului superior din România și noile propuneri legislative este Conferința Națională a Rectorilor, la care participă toți rectorii instituțiilor de învățământ superior și factorii de decizie.

În cazul unor anumite aspecte legate de Procesul Bologna se pot crea grupuri de lucru tematice, la inițiativa Ministerului Educației și Cercetării.

Organizațiile studentești sunt profund implicate în obiectivele Procesului Bologna și în succesul reformei în România. Ele sunt partenere ale Ministerului Educației și Cercetării, participă la ședința lunară cu reprezentanții Ministerului și discută problemele principale legate de sistemul de sprijinire a studenților din România și de restructurarea sistemului diplomelor, pentru crește potențialul de angajare în câmpul muncii a studenților.

Sunt implicați și partenerii sociali în consultări pe tema noilor propuneri legislative. Comisia pentru Dialog Social se întrunește regulat și implică toate tipurile de parteneri sociali (sindicatul din industrie, sindicatele din învățământ, sindicatele din cercetare etc.). Societatea civilă inițiază adesea dezbateri pe tema modificărilor structurii învățământului și participă activ la consultații.

5. Descrieți măsurile luate pentru implicarea sindicatelor și organismelor reprezentative ale studenților și personalului didactic în conducerea instituțiilor de învățământ superior.

Participarea studenților la organele de conducere a instituțiilor de învățământ superior (consilii, senat) pentru a lua decizii care afectează întreaga comunitate academică este stabilită la 25% din numărul total de membri ai organelor respective.

Senatul universității include reprezentanți ai facultăților, cercetători și studenți. Procentul de participare a membrilor comunității universitare este stabilit de statutul în vigoare al organului respectiv, având grijă ca membrii să reprezinte domeniile de studiu. Personalul didactic și de cercetare are o majoritate absolută, studenții reprezentând 25% din membri.

6. Descrieți măsurile luate pentru a asigura cooperarea partenerilor de afaceri și sociali din cadrul Procesului Bologna.

Legea 376/2004 privind acordarea de **burse particulare** oferă studenților cadrul legislativ în care să-și găsească finanțări suplimentare pentru studii. **Angajatorii**

potențiali le pot oferi studenților o bursă și, prin amendamentul din noiembrie 2005 la această lege, studenții pot lucra pe perioada acordării bursei. Aceasta este pentru studenți o mare șansă de a beneficia de finanțări suplimentare și, în același timp, de a stabili **un prim contact cu piața muncii**, cu cerințele și standardele ei.

Agenția Națională pentru Calificările din Învățământul Superior și Parteneriat cu Mediul Economic și Social (ACPART) este organismul specific care are misiunea de a promova parteneriatele între instituțiile de învățământ superior și mediul social și economic.

B. Principalele probleme de inventariere, inclusiv elementele fișei parcursului

Sistemul de diplome

(Fișa parcursului și Eurydice)

Stadiul de implementare a ciclurilor unu si doi

7. Descrieți progresele înregistrate în introducerea ciclurilor unu si doi.

Toate programele universitare au fost restructurate în conformitate cu Procesul Bologna. În prezent primul ciclu este implementat din anul de învățământ 2005-2006. Programele anterioare ale primului ciclu (studii universitare de lungă durată și de scurtă durată) mai există, dar sunt înlocuite treptat de programele de licență. În 2008 toate programele vor fi de licență.

HG 404/2006 privind organizarea studiilor universitare de masterat a reorganizat programele ciclului doi. Toate diplomele de master asigură accesul la programele de studii doctorale.

(Eurydice)

Stadiul de implementare a ciclului trei

8. Descrieți progresele înregistrate în implementarea studiilor doctorale ca al treilea ciclu din Procesul Bologna.

Programele doctorale au fost restructurate și sunt acum reglementate de un nou cadru juridic. HG 567/2005 definește principalul obiectiv al programelor doctorale ca fiind *dezvoltarea cunoașterii prin cercetare științifică originală*.

În România există **două tipuri de programe doctorale: doctoratul științific și doctoratul profesional**. Primul se bazează pe creație și pe cercetare științifică avansată, iar cel de-al doilea pe cercetare-analiza științifică a propriei performanțe profesionale (artă și sport).

Legea prevede **durata de 3 ani a unui program doctoral**, care se poate prelungi, în cazuri speciale, cu 1 sau 2 ani, corespunzând unui număr de 180 de credite ECTS.

Toate programele doctorale au două componente principale:

- **un program bazat pe studii universitare avansate**
- **un program de cercetare științifică**

Calificările doctorale vor face parte din Cadrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior. Programele doctorale sunt deja definite din punct de vedere al cunoștințelor, competențelor și abilităților, ceea ce facilitează includerea lor în CNCIS.

Instituțiile de învățământ superior agreeate de Ministerul Educației și Cercetării pot organiza programe doctorale, pe baza **evaluării periodice a capacității lor instituționale de a oferi un mediu integrat pentru studii avansate și cercetare**, la nivel național și internațional.

Evaluările programelor doctorale au loc o dată la 5 ani la nivel instituțional, în fiecare domeniu, pe baza criteriilor și metodologiilor aprobate prin Ordinul Ministerului Educației și Cercetării, și sunt efectuate de o comisie de experți. Pe baza acestei evaluări, **Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare** propune Ministerului Educației și Cercetării să acorde respectivei instituții de învățământ superior dreptul de a organiza programe doctorale.

Programele doctorale sunt evaluate conform procedurilor interne și externe de asigurare a calității. Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare elaborează un **raport de evaluare externă** care va fi prezentat Ministerului Educației și Cercetării, acesta putând să decidă, în cazul în care nu au fost respectate standardele de asigurare a calității, să-i retragă instituției respective dreptul de a organiza acest tip de programe.

Instituțiile de învățământ superior sunt încurajate prin lege să promoveze studiile universitare doctorale interdisciplinare.

(Fișa parcursului și Eurydice)

Accesul¹ la ciclul următor

9. Descrieți organizarea accesului între ciclurile unu și doi și între ciclurile doi și trei.

Noua structură a învățământului superior din România asigură accesul deplin al studenților din primul ciclu (licență) la cel de-al doilea (masterat) și de la al doilea la al treilea.

Întrucât generația de absolvenți din primul ciclu conform Procesului Bologna va fi în 2008, accesul de la un ciclu la altul este încă asigurat conform condițiilor anterioare.

Prin urmare, în prezent **există trei feluri de programe de licență, dar numai două dintre ele** (programele de studii de licență și studiile universitare de lungă durată – care vor fi înlocuite integral în 2008 de programele de licență), ambele la **nivel ISCED 5A, dau acces deplin la o diplomă de master**. Studiile universitare de scurtă durată, cel de-

¹ Accesul așa cum este definit de Convenția de la Lisabona privind recunoașterea diplomelor. Acces: dreptul candidaților calificați de a se înscrie și de a fi luați în considerare pentru admiterea în învățământul superior.

al treilea tip de program de studii (3 ani de studii, ISCED 5B) încă mai există, doar cu studenți în anul 3, dar nu mai organizează examene de admitere, fiind înlocuit treptat de programele de licență. Absolvenții studiilor universitare de scurtă durată obțin un certificat care nu dă acces la masterat. Pentru aceasta trebuie să mai studieze un an și să dea examen de licență.

Masteratul dă acces deplin la doctorat. Există unele tipuri de diplome postuniversitare care nu sunt organizate conform celui de-al doilea ciclu din Procesul Bologna și care dau acces la doctorat. Însă, dacă în 2004 accesul la doctorat era posibil cu o diplomă de licență (după 4 sau 5 ani de studiu), în prezent pentru a fi înscris într-un program doctoral este obligatorie diploma de master.

(Fișa parcursului și Eurydice)

Implementarea cadrului de calificări naționale.

10. Descrieți stadiul implementării cadrului de calificări naționale în vederea alinierii la Structura-cadru comună a Calificărilor din SEIS².

Prin HG 1357/2005, Agenția Națională pentru Parteneriat între Universități și Mediul Economic și Social a devenit Agenția Națională pentru Calificările din Învățământul Superior și Parteneriat cu Mediul Economic și Social (ACPART), instituție publică subordonată Ministerului Educației și Cercetării.

Principalele misiuni ale ACPART ca autoritate națională pentru calificările din învățământul superior sunt:

- Definirea, implementarea și aducerea la zi a Cadrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior, incluzând dezvoltarea, recunoașterea și certificarea calificărilor pe baza competențelor dobândite de beneficiarii sistemului de învățământ superior;
- Analizarea compatibilității dintre curricula domeniilor fundamentale ale învățământului superior cu reperetele cadrului calificărilor naționale.

Cadrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior (CNCIS) va avea trei niveluri de calificare, fiecărui nivel fiindu-i atașat un set de descriptori. Aceștia vor fi descrieri generale ale fiecărui nivel din punct de vedere al cunoștințelor, competențelor și abilităților.

ACPART, sprijinit de grupuri de lucru create pe domeniile de studiu, va elabora definițiile calificărilor corespondente. În același mod vor fi identificate categoriile de titluri/calificări acordate de instituțiile de învățământ superior.

Se vor organiza la nivel național consultări periodice cu diferitele categorii de organisme interesate în definirea calificărilor universitare pe domenii de studiu.

Grupul de lucru numit *Consiliul Consultativ pentru Calificările din Învățământul*

² O structură-cadru a calificărilor din SEIS: <http://www.bologna-bergen2005.no/>

Superior (CCCIS), alcătuit din experți în domeniul calificărilor, reprezentanți ai diferitelor domenii de studiu și ai conducerilor universităților, precum și parteneri sociali (comitete sectoriale, sindicate, asociații profesionale etc.) și unele comisii specializate create la nivelul ACPART se vor întâlni regulat pentru a valida rezultatele obținute în elaborarea CNCIS.

ACPART desfășoară câteva proiecte de dezvoltare a cadrului calificărilor din învățământul superior din România: Europortic, Proiect Phare – pentru selectarea consorțiilor universitare, Competis, Calex, Proiectul Socrates – Minerva.

Situația actuală:

- A. ACPART este pe punctul de a finaliza o strategie coerentă și de a prezenta, de asemenea, un plan operativ de acțiuni în problema calificărilor (2006-2009).**
- B. Elaborarea și publicarea Glosarului de termeni-cheie**, pentru a le propune factorilor de decizie și utilizatorilor cadrului calificărilor o terminologie comună;
- C. Crearea Registrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior**, care este elementul esențial al procesului de recunoaștere și validare a diplomelor atribuite de instituțiile de învățământ superior din România.

11. Ce măsuri se iau pentru creșterea potențialului de angajare în câmpul muncii al absolvenților cu calificări de licență?

Universitățile se află în procesul de reformare a programelor lor de studii, pentru a asigura o educație centrată pe studenți. Fiecare universitate și-a creat un **Centru de informare, orientare și consiliere profesională**, pentru a-i ajuta pe studenți să profite deplin de avantajele pe care le oferă implementarea Procesului Bologna. Studenții vor fi sprijiniți în procesul de luare a deciziei în privința filierei de studiu de aceste centre universitare de consiliere și îndrumare profesională.

Structurarea învățământului superior românesc pe 3 cicluri principale se bazează pe reorganizarea conținutului programelor de studii, prin identificarea și definirea cunoștințelor generale competențelor, precum și a abilităților profesionale specifice, pentru a răspunde cerințelor pieței muncii.

Asigurarea calității

(Fișa parcursului și Eurydice)

Implementarea la nivel național a Standardelor și Directivelor pentru Asigurarea Calității în SEIS³

12. În ce măsură sistemul dumneavoastră național de Asigurare a Calității este deja aliniat la Standardele și Directivele pentru Asigurarea Calității în SEIS?

Asigurarea calității și procedurile de acreditare sunt priorități în sistemul învățământului superior din România. În acest scop au fost tratate următoarele aspecte:

³ <http://www.enqa.net/files/BergenReport210205.pdf>

- comisiile de evaluare și acreditare: ele funcționează deja de câțiva ani și au contribuit la menținerea standardelor profesionale; trebuie notat că ele răspund și de sistemul universităților particulare;
- sistemul acreditării periodice: acesta asigură calitatea pe termen lung, dar verifică, de asemenea, modul în care instituțiile de învățământ superior reușesc să-și dezvolte și să-și coreleze condițiile educaționale cu cerințele pieții;
- inițiativa unor noi sisteme de evaluare (evaluare externă, pe baza examinării făcute de „egali”); acestea reprezintă un progres suplimentar; în curând vor avea loc primele auditări externe.

În România, problema asigurării calității a luat în 2005 un nou avânt, mai puternic, prin stabilirea unui cadru legal al asigurării calității în concordanță cu recomandările europene în acest domeniu.

În consecință, au fost adoptate:

- O.M.Ed.C. 3928/aprilie 2005 – **implementarea în universități a mecanismelor de asigurare internă a calității** (în urma recomandărilor Uniunii Europene, precum și a angajamentelor luate în Procesul Bologna);
- HG 1257/2005 privind reglementarea organizării și funcționării **Agenciei Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS)**.
- *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației* reglementează asigurarea calității educației, prevederile ei aplicându-se tuturor organizațiilor furnizoare de educație.
- **Legea 87/10 aprilie 2006** a aprobat Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind **asigurarea calității educației**. Această lege abordează asigurarea calității în mod trans-sectorial, vizând toate organizațiile furnizoare de educație care operează pe teritoriul României.

Legea privind **asigurarea calității educației** cuprinde:

- Metodologia asigurării calității educației;
- Asigurarea calității la nivelul instituțiilor;
- Evaluarea externă a calității educației;
- Organizarea instituțională legată de asigurarea calității.

Legea privind asigurarea calității educației vizează, *inter alia*:

- creșterea calității educației;
- oferirea unor informații fiabile și coerente despre calitatea serviciilor educaționale;
- protejarea intereselor beneficiarilor;
- dezvoltarea unei culturi a calității în rândul furnizorilor de servicii educaționale;
- efectuarea evaluării trans-instituționale a programelor universitare, în vederea asigurării unei finanțări diferențiate, bazate pe calitatea programelor respective;
- oferirea unui sprijin suplimentar politicilor și strategiilor educaționale.

Evaluarea calității se efectuează printr-o serie de acțiuni transparente de proiectare, planificare și implementare a programelor educaționale care se conformează

standardelor de calitate.

Educația de calitate este asigurată prin următoarele mijloace:

- planificare eficientă și obținerea unor rezultate de bună calitate ale educației;
- monitorizarea rezultatelor;
- autoevaluare;
- evaluare externă a rezultatelor;
- îmbunătățire continuă a rezultatelor educației.

Mecanismele de asigurare și evaluare a calității educației se concentrează în principal pe rezultatele învățării, iar aplicarea lor se bazează pe calificativele acordate. Cadrul național al calificărilor trebuie să fie compatibil cu cel european, astfel încât să faciliteze recunoașterea diplomelor și mobilitatea lucrătorilor.

(Fișa parcursului și Eurydice)

Stadiul de dezvoltare a sistemului de asigurare externă a calității

13. Descrieți sistemul de asigurare externă a calității care funcționează în țara dumneavoastră.

Evaluarea externă a calității este efectuată în România de două organisme:

- **Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior**
- **Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar**

Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior este o instituție de stat autonomă cu competențe de acreditare și de evaluare externă a calității.

În privința asigurării și evaluării calității, **Agenția stabilește și revizuieste periodic standardele naționale și indicatorii de performanță pentru învățământul superior.** Toate documentele elaborate de ARACIS se bazează pe standardele și procedurile europene acceptate de miniștrii educației reuniți la Bergen.

Ea colaborează cu alte instituții la crearea și promovarea politicilor și strategiilor pentru educația de calitate, folosește în mod transparent propriile proceduri și mecanisme de evaluare externă a calității, are dreptul de a folosi experți internaționali și folosește propria echipă de evaluatori.

Pentru a informa persoanele interesate, Agenția:

- publică rapoartele evaluărilor externe;
- evaluează, la cererea Ministerului Educației și Cercetării, calitatea instituțiilor și programelor de învățământ superior;
- publică anual un memorandum asupra propriei activități;
- redactează o dată la trei ani o analiză a calității întregului sistem al învățământului superior.

Agencia funcționează pe bază de finanțare proprie din contractele cu Ministerul Educației și Cercetării, cu instituțiile de învățământ superior din România și din străinătate, ori cu alte instituții sau organisme, precum și din taxele de acreditare și de evaluare externă, fonduri externe nerambursabile, donații, sponsorizări, alte surse.

Instituțiile de învățământ superior din România pot cere ca evaluarea externă a calității serviciilor lor educaționale să fie efectuată de orice agenție care va figura în viitorul Registrul european al agențiilor de asigurare a calității în învățământul superior.

Legea va fi implementată începând cu anul de învățământ 2006 – 2007 și se va aplica întregului sistem de învățământ.

O.M.Ed.C. 3928/aprilie 2005 privind asigurarea calității serviciilor educaționale în instituțiile de învățământ superior vizează asigurarea îmbunătățirii continue a calității serviciilor educaționale, atât pentru studenți, cât și pentru alți beneficiari ai educației de bază și a celei continue. *El prevede crearea și dezvoltarea de către fiecare instituție de învățământ superior a mecanismelor de control intern al calității și a propriilor sisteme de asigurare internă a calității până la sfârșitul anului de învățământ 2004 – 2005 și aplicarea lor cu începere din 2005 – 2006*, în mod diferit, în funcție de ciclurile și de programele de studii respective.

Conform Legii, fiecare instituție de învățământ superior și-a creat deja o **Comisie de asigurare și evaluare a calității**. Comisia trebuie să aibă printre membrii ei reprezentanții principalilor interesați și ai organismelor studențești. De asemenea, instituțiile de învățământ superior trebuie să elaboreze *Directivele instituționale pentru asigurarea calității*.

Ele trebuie să elaboreze anual rapoarte instituționale despre evaluarea internă a asigurării calității, care sunt înaintate Ministerului Educației și Cercetării. Aceste rapoarte se publică pe site-urile universităților. ARACIS elaborează o dată la trei ani o analiză a calității învățământului superior din România.

(Fișa parcursului și Eurydice)

Nivelul participării studenților

14. Descrieți nivelul participării studenților la sistemul național de asigurare a calității din țara dumneavoastră.

Studenții sunt reprezentați în organismele de asigurare a calității atât la nivel național (Agenția Națională), ca membri consultativi ai Consiliului Național (2 studenți la un total de 15 membri), cât și la nivel instituțional, în comisia de asigurare a calității din fiecare universitate.

(Fișa parcursului și Eurydice)

Nivelul participării internaționale

15. Descrieți nivelul participării internaționale la sistemul național de asigurare a calității din țara dumneavoastră.

ARACIS va stabili, conform legii, o echipă de experți, români și din restul Europei. Consiliul de conducere al ARACIS este alcătuit din experți români, în principal reprezentanți ai universităților și ai studenților. Pentru evaluarea externă a ARACIS-ului vor fi chemați experți din cadrul Uniunii Europene.

Ca prim obiectiv european, ARACIS vizază îndeplinirea tuturor condițiilor de afiliere la Registrul European al Agențiilor de Asigurare a Calității din învățământul superior, contribuind la realizarea până în 2010 a Spațiului European al Învățământului Superior.

ARACIS este pe cale să devină membru cu drepturi depline al ENQA.

Recunoașterea diplomelor și a perioadelor de studiu

(Fișa parcursului și Eurydice)

Stadiul implementării Suplimentului la diplomă

16. Descrieți stadiul implementării Suplimentului la diplomă în țara dumneavoastră.

Începând cu 2005, Suplimentul la diplomă este eliberat **gratuit** de instituțiile de învățământ superior din România pentru toate studiile universitare care duc la diploma de licență și la diploma de master.

Suplimentul la diplomă este **redactat în limba română și într-o limbă străină (în principal engleza)**, pentru a asigura o descriere transparentă a sistemului de învățământ superior din România și pentru a înlesni comparabilitatea internațională a titlurilor, diplomelor și certificatelor care pot fi oferite în sistemului de învățământ superior din România.

Modelul Suplimentului la diplomă se bazează pe tiparul Suplimentului la diplomă elaborat de Comisia Europeană, Consiliul Europei și experții CEPES-UNESCO.

Suplimentul la diplomă cuprinde opt secțiuni obligatorii:

- Secțiunea 1: Informații pentru identificarea deținătorului calificării;
- Secțiunea 2: Informații pentru identificarea calificării;
- Secțiunea 3: Informații la nivelul calificării;
- Secțiunea 4: Informații despre conținuturile și rezultatele obținute;
- Secțiunea 5: Informații despre funcția calificării;
- Secțiunea 6: Informații suplimentare;
- Secțiunea 7: Certificarea Suplimentului;
- Secțiunea 8: Informații despre sistemul național de învățământ – numai în limba engleză.

Eliberarea Suplimentului la diplomă este automată și obligatorie și vizează toate instituțiile de învățământ superior, acoperind 100% din totalul absolvenților.

(Fișa parcursului)

Implementarea la nivel național a principiilor Convenției de la Lisabona privind recunoașterea diplomelor

17. Descrieți stadiul de implementare a principiilor fundamentale și a documentelor suplimentare ulterioare⁴ ale Convenției de la Lisabona privind recunoașterea diplomelor.

Convenția de la Lisabona privind recunoașterea diplomelor a fost ratificată în România prin Legea nr. 172/1998, care conține prevederile Convenției.

În acest moment, proiectul Legii Învățământului Superior este supus unei consultări publice și este publicat pe site-ul Ministerului Educației și Cercetării, www.edu.ro. Până în prezent, Legea Învățământului nr. 84/1995 cuprinde prevederile legate de învățământul primar, secundar și superior.

Centrul Național de Recunoaștere și Echivalare a Diplomelor reprezintă România ca membru al rețelelor NARIC-ENIC. A fost creat prin HG 49/1999 și a fost reorganizat prin O.M.Ed.C. 5820/2006, care simplifică procedurile de recunoaștere a diplomelor.

Centrul Național de Recunoaștere și Echivalare a Diplomelor funcționează deplin din 1999.

(Fișa parcursului și Eurydice)

Stadiul de implementare a ECTS

18. Descrieți sistemul de credite și de acumulare a lor care funcționează în țara dumneavoastră.

ECTS este folosit în instituțiile de învățământ superior din România încă din 1997 și a fost generalizat prin O.M.Ed.C. 3617/16.03.2005. El funcționează pe baza regulii generale care stabilește un volum de muncă de 60 de credite ECTS necesar pentru un an de învățământ și 30 de credite ECTS pentru un semestru de învățământ.

Creditele ECTS acoperă toate unitățile de cursuri (obligatorii, opționale și facultative). Lucrările de licență și de masterat pot fi și ele recompensate cu până la 10 credite ECTS.

Alocarea de credite ECTS fiecărei unități de curs ia în considerare fiecare tip de activitate de studiu cerută de acea unitate de curs sau se raportează la cantitatea totală de muncă necesară pentru a încheia un an de studiu.

Fiecare instituție de învățământ superior elaborează și publică anual un document informativ complet, ca **Ghid de studii** pentru propriii studenți, care conține informații despre: structura universității, calendarul anului de învățământ, procedura de înscriere, planul de învățământ, perioada/perioadele din fiecare semestru sau an de învățământ în

⁴ Recomandări privind Criteriile și Procedurile de Recunoaștere (2001); Recomandări privind Recunoașterea Diplomelor în Cotelă (2004); Codul Practicilor Corecte în Furnizarea de Educație Transnațională (2001).

care se pot face opțiunile pentru subiectele și cursurile opționale și facultative.

Ghidul de studii poate să apară și într-o limbă străină cu arie mare de răspândire internațională și se distribuie gratuit studenților și profesorilor. El se publică pe site-ul universității cu cel puțin două săptămâni înainte de începerea anului de învățământ.

19. Țara dumneavoastră a elaborat un plan național pentru a crește calitatea procesului de recunoaștere a calificărilor străine⁵? Dacă da, descrieți pe scurt planul și anexați o copie.

A fost elaborat un **Plan National de Recunoaștere a Calificărilor Străine**, care cuprinde principalele activități și proceduri existente, precum și unele dintre acțiunile planificate pentru viitor.

Educația permanentă

(Fișa parcursului)

Recunoașterea educației premergătoare

20. Descrieți măsurile actuale de recunoaștere a educației premergătoare, inclusiv cea non-formală și informală.

În prezent există proceduri specifice de recunoaștere a educației premergătoare non-formale și informale.

Ordinul comun al Ministerului Educației și Cercetării și Ministerului Muncii nr. 4543/468 din 23 august 2004 cuprinde directivele procedurale pentru evaluarea și certificarea competențelor profesionale dobândite în alte contexte decât cel oficial.

Procesul de evaluare a competențelor profesionale dobândite în alte contexte decât cel oficial este independent de procesul educației vocaționale și se bazează pe standarde de pregătire profesională.

La baza procesului de evaluare a competențelor profesionale dobândite în alte contexte decât cel oficial stau câteva principii:

1. validitatea (evidența competenței în activitățile descrise în standardul profesional);
2. credibilitatea (folosirea acelorași metode duc întotdeauna la același rezultat);
3. imparțialitatea (absența vreunui interes personal);
4. flexibilitatea (adaptat la nevoile candidaților și la particularitățile locului de muncă);
5. confidențialitatea rezultatului;
6. simplitatea (ușor de înțeles și de aplicat).

La cererea persoanelor fizice, acest tip de competențe sunt evaluate de centrele de evaluare a competențelor profesionale.

⁵ ENIC/NARIC a elaborat îndrumări pentru Planurile naționale de acțiune în vederea recunoașterii diplomelor.

Consiliul Național pentru Pregătirea Profesională a Adulților autorizează și monitorizează centrele de evaluare a competențelor profesionale și certifică evaluatorii competențelor profesionale.

În prezent funcționează 31 de centre de evaluare și recunoaștere a educației premergătoare, care evaluează 61 de profesii și calificări (www.cnfpa.ro).

Persoanele fizice declarate competente în urma procesului de evaluare primesc un certificat de competență profesională din partea unităților care le-au declarat competente.

Există prevederi și la nivelul universitar pentru recunoașterea unor cursuri urmate la alte instituții și care sunt incluse în programul de studiu prin intermediul creditelor ECTS.

21. Descrieți măsurile legislative și de altă natură luate de țara dumneavoastră pentru a crea oportunități de filiere de studiu flexibile în învățământul superior.

A crescut numărul de programe de studii care le permite studenților să aleagă dintr-o gamă largă de cursuri opționale. Studenții pot alege o filieră de studiu modulară, iar în cadrul aceleiași modul pot alege dintr-o gamă largă de discipline. După ce au ales modulul, pot să aleagă și un anumit număr de cursuri dintr-un alt modul.

Există, de asemenea, prevederi la nivel universitar pentru recunoașterea unor cursuri urmate la alte instituții și care sunt incluse în programul de studiu prin intermediul creditelor ECTS (transferabilitate universitară).

Instituțiile de învățământ superior din România organizează, de asemenea, cursuri de vară care le permit studenților care participă la ele să acumuleze un număr de credite ECTS.

Universitățile pot decide să recunoască parțial sau integral o perioadă de studiu în străinătate, pentru a crește flexibilitatea filierelor de studiu.

În privința cerințelor legate de acces, universitățile au deplină autonomie în stabilirea propriilor condiții.

Flexibilitatea poate fi observată și în modul de oferire a cursurilor. S-au pus la dispoziția studenților și cursuri on-line.

Diplomele în cotutelă

(Fișa parcursului și Eurydice)

Crearea și recunoașterea diplomelor în cotutelă

22. Descrieți situația juridică a diplomelor în cotutelă în țara dumneavoastră.

HG 1424/2006 stipulează organizarea unor programe de studii integrate de către două sau mai multe universități, care duc la o diplomă în cotutelă.

Conform legislației României, aceste programe pot fi organizate **pentru toate cele 3 cicluri de studii universitare** (licență, masterat, doctorat).

Una dintre condițiile de organizare a unui program de studii integrate este stabilirea unei specializări recunoscute în țările partenere. Pentru recunoașterea unei diplome în cotutelă, toate universitățile partenere trebuie să aibă în propria țară statutul de instituții de învățământ superior acreditate.

Există 3 tipuri de programe de studii integrate:

- programe comune între 2 sau mai multe instituții de învățământ superior acreditate din România sau de peste hotare;
- filiale de peste hotare ale universităților și programe de studii organizate peste hotare de către instituții de învățământ superior acreditate din România în cooperare cu universități străine;
- programe de “franciză”.

În țara noastră, diplomele în cotutelă se acordă cu precădere în domeniile economie/afaceri, inginerie, drept și management.

Diplomele în cotutelă sunt recunoscute automat de instituțiile partenere prin Centrul Național de Recunoaștere și Echivalare a Diplomelor.

C. Probleme actuale din învățământul superior

Învățământul superior și cercetarea

23. Descrieți relațiile care există în țara dumneavoastră între învățământul superior și cercetare – ce procent din cercetare se efectuează în instituțiile de învățământ superior? S-au luat sau nu măsuri pentru a mări sinergia dintre instituțiile de învățământ superior și alte sectoare de cercetare?

Sistemul învățământului superior este integrat, ca o componentă distinctă și foarte importantă, în sistemul de cercetare-dezvoltare-inovare.

Autoritatea Națională pentru Cercetarea Științifică (ANCS) este un organism specializat al guvernului care are misiunea de a formula, de a aplica, de a coordona și de a monitoriza implementarea, precum și de a evalua impactul politicilor de cercetare-dezvoltare-inovare, în vederea promovării dezvoltării activităților în aceste domenii și a integrării lor științifice și tehnice la nivel internațional.

Autoritatea Națională pentru Cercetarea Științifică a fost creată în iulie 2005, sub coordonarea **Ministerului Educației și Cercetării (MEC)**.

Celălalt organism care răspunde de cercetarea universitară este **Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS)**:

- include reprezentanți ai comunității științifice din universități
- este organizat pe 6 comisii specializate în domeniile științei și tehnicii

Una dintre prioritățile ANCS este întărirea și dezvoltarea colaborării între unitățile și instituțiile de cercetare-dezvoltare, universități și întreprinderi, vizând în special:

- sprijinirea și accelerarea procesului de aliniere tehnologică și de integrare a întreprinderilor, conform cerințelor și reglementărilor legate de tehnică ale Uniunii Europene;
- creșterea capacității de a disemina și de a dezvolta în economie tehnologiile avansate, pentru a determina o creștere a cotei de produse de tehnologie medie și înaltă, competitive la nivel internațional.

Programul de Excelență a Cercetării (CEEX) desfășurat de ANCS a identificat poli de excelență în cercetarea din învățământul superior. Lansat în 2005, ca instrument principal de pregătire a mediului cercetării românești pentru noul FP7 care se va desfășura în 2007/2013, el promovează parteneriatele între universități și industrie, prin intermediul proiectelor de cercetare-dezvoltare-inovare din domeniile de înaltă tehnologie.

În prezent, CEEX asigură:

- crearea a 57 de programe postdoctorale (54 în universități și 3 în institute de cercetare).
- 191 de proiecte de cercetare pentru tinerii cercetători, care au implicat 794 de doctoranzi și masteranzi, precum și doctori, toți sub vârsta de 35 de ani;
- proiecte de programe postdoctorale (41 de participanți la studii postdoctorale);
- revenirea în România a 23 de doctori cu studii doctorale sau postdoctorale peste hotare;
- proiecte de mobilitate transversală pentru 17 tineri doctoranzi.

Carta Albă a cercetării-dezvoltării-inovării din România, publicată în 2006, se referă la universitățile acreditate și la institutele naționale de cercetare-dezvoltare.

De asemenea, noul cadru juridic al programelor doctorale și postdoctorale reprezintă un pas foarte important în direcția îmbunătățirii cercetării universitare.

24. Ce procent dintre doctoranzi aleg o carieră în cercetare? S-au luat sau nu măsuri pentru creșterea numărului de doctoranzi care aleg o carieră în cercetare?

Vedeți secțiunea 23.

Dimensiunea socială

25. Descrieți măsurile luate în țara dumneavoastră pentru lărgirea accesului la învățământul superior de calitate.

Principalul obiectiv al sistemului de sprijinire a studenților din România este crearea condițiilor necesare pentru lărgirea accesului la învățământ superior al tinerilor dezavantajați din punct de vedere social (în special pentru cei care provin din mediul rural) și sprijinirea celor mai buni studenți pe parcursul studiilor.

28% din numărul total de studenți primesc un tip de bursă (de excelență, de studii, socială sau de cercetare).

Studenții beneficiază de o gamă largă de burse, finanțate de guvernul român:

Burse de studii. Bursele de studii sunt atribuite pe baza rezultatelor la învățătură și mai puțin pe baza situației financiare. În anumite cazuri, aceste criterii pot fi combinate.

Burse sociale. Bursele sociale se atribuie la cerere, pe baza situației financiare a studentului, a familiei sale sau a tutorilor săi legali.

Bursele pentru studenții din mediul rural. Acestea se atribuie pe baza unui contract între student și Ministerul Educației și Cercetării, prin care studentul se angajează să predea într-o instituție de învățământ din mediul rural specialitatea pentru care s-a pregătit, pe o perioadă cel puțin egală cu perioada în care a primit această bursă.

Bursele de excelență

Bursele pentru studenții olimpici la nivel național sau internațional. Acestea sunt atribuite studenților care au obținut distincții sau premii în concursuri naționale sau internaționale pe când erau în clasa a 12-a și care hotărăsc să-și continue educația în instituțiile de învățământ superior din România.

Burse de cercetare. Din bugetul Ministerului Educației și Cercetării sunt oferite anual maximum 100 de burse de cercetare tinerilor doctoranzi (sub 35 de ani), pe baza unui concurs de proiecte.

studenții pot depune la începutul fiecărui an o cerere de cazare subvenționată în căminele studentești. Din 304 de cămine studentești, 184 au fost renovate sau reconstruite.

Toți studenții din instituțiile de învățământ superior de stat beneficiază de tarif redus pe transportul public și local, sprijin pentru cumpărarea de calculatoare, asistență medicală gratuită, tarif redus la călătorii etc.

26. Descrieți măsurile luate pentru ca studenții să-și poată încheia studiile fără obstacole legate de situația lor socială sau economică.

În universități au fost create centre de orientare și consiliere. Studenții au acces la o gamă largă de burse, în funcție de situația lor economică și de rezultatele la învățătură.

În ianuarie 2007 va fi lansată prima anchetă națională, **EUROSTUDENT 2006**, despre condițiile socio-economice ale studenților înscriși la instituțiile de învățământ superior de stat din România.

Acest studiu va constitui o sursă foarte importantă de informații despre modul în care funcționează și în care soluționează problemele sistemul de sprijinire a studenților care există în prezent.

Mobility

27. Descrieți măsurile luate pentru a înlătura obstacolele din calea mobilității studențești și pentru a promova exploatarea deplină a programelor de mobilitate.

În ultimii ani obstacolele legate de vize, cărți de credit și cazare au fost eliminate treptat, iar mobilitatea studenților români a crescut. De asemenea, perioadele de studiu sunt recunoscute la nivel universitar prin decizia senatului.

Adaptarea învățământului superior din România la Procesul Bologna și implementarea documentelor EUROPASS va crește atractivitatea universităților noastre, ducând în următorii ani la o creștere a numărului de noi studenți.

De asemenea, a fost dată Legea nr. 316/2006, care stipulează drepturile cetățenilor din Uniunea Europeană la acces egal la toate formele și nivelurile învățământului superior din România, în special în ceea ce privește mărimea taxelor de studii în aceleași condiții ca acelea prevăzute de lege pentru cetățenii români. Ea va intra în vigoare la data intrării României în Uniunea Europeană, pe 1 ianuarie 2007.

Mobilitatea studenților în cadrul programului Erasmus a crescut, după cum urmează:

- 2004-2005: 3134,
- 2005-2006: 3261.

În anul 2007-2008, România nu va beneficia de fondurile PHARE, însă bugetul pentru noul program integrat de educație permanentă va crește în comparație cu bugetul programelor Socrates.

28. Sunt disponibile în țara dumneavoastră împrumuturile și bursele transferabile? Dacă nu, descrieți măsurile luate pentru creșterea transferabilității burselor și împrumuturilor.

În cazul României, cel mai bun exemplu de transferabilitate este transferabilitatea regională a sprijinului social pentru studenții mobili în cadrul programului de schimburi regionale CEEPUS. Ea se bazează pe un acord multilateral între țările participante și are ca obiectiv promovarea rețelelor universitare. Finanțarea activităților acestui program se realizează pe bază de reciprocitate: cheltuielile de transport sunt suportate de țara de origine, în vreme ce țara-gazdă acordă o bursă lunară în conformitate cu propria legislație.

Alt exemplu de transferabilitate, studenții din cadrul programului Erasmus care studiază peste hotare și sunt înscriși în instituțiile de învățământ superior românești pot beneficia pe perioada șederii în străinătate de burse de studiu sau de excelență acordate de guvernul român, dar acestea diferă în funcție de instituția de învățământ superior respectivă.

29. Descrieți măsurile luate pentru a înlătura obstacolele din calea mobilității personalului didactic și pentru a promova exploatarea deplină a programelor de mobilitate.

Mobilitatea personalului didactic a fost îmbunătățită în conformitate cu noile aspecte din învățământul superior european.

Atractivitatea SEIS și cooperarea cu alte zone ale lumii

30. Descrieți măsurile luate în țara dumneavoastră pentru promovarea atractivității SEIS.

România a încheiat convenții bilaterale cu țări din afara Uniunii Europene în următoarele domenii: recunoașterea studiilor, schimbul de studenți, cercetarea, schimbul de profesori, care promovează învățământul superior din România în conformitate cu Procesul Bologna.

Studenții români beneficiază de burse de studii în străinătate pe tot globul.

Implementarea Procesului Bologna crește atractivitatea SEIS în România.

De asemenea, conferințele internaționale organizate în România în domeniul învățământului superior prezintă tuturor participanților din întreaga lume scopurile și beneficiile SEIS.

Problemele care trebuie să fie rezolvate în viitor

31. Menționați principalele probleme pe care va trebui să le rezolve țara dumneavoastră.

Principalele probleme pe care trebuie să le rezolve învățământul superior românesc sunt următoarele:

- crearea Cadrului Național al Calificărilor, pe baza rezultatelor educației și descrise din punct de vedere al cunoștințelor-competențelor-abilităților;
- separarea instituțiilor de învățământ superior: de educație, de cercetare și de educație și cercetare;
- trecerea de la paradigmele de educație bazate pe predare la cele bazate pe învățare;
- evaluarea tuturor instituțiilor de învățământ superior și a tuturor programelor de studii;
- creșterea finanțării învățământului superior, alocată în conformitate cu calitatea lui;
- transferabilitatea burselor;
- pregătirea celor care îi pregătesc pe alții;
- crearea Strategiei Viabile de Dezvoltare a Educației.